

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen
 Enhet 14

DOM
 2013-04-10
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 5861-13

SÖKANDE

Appelberg Publishing Group AB, 556511-7453
 Box 7344
 103 90 Stockholm

MOTPART

Stockholms läns landsting
 Box 22550
 104 22 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2013-04- 1 1	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 340793

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

BAKGRUND

Stockholms läns landsting (SLL) har genomfört en offentlig upphandling avseende ramavtal för skribenttjänster, korrekturläsning och redigering. Upphandlingen genomfördes som ett s.k. öppet förfarande enligt 4 kap. lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU. I tilldelningsbeslut meddelat den 28 februari 2013 har SLL beslutat att teckna avtal med Tidningsmakarna AB och Appelberg Publishing Group AB (Appelberg) inom område A2, ekonomi. Tidningsmakarna AB har i utvärderingen rankats som leverantör nummer ett och Appelberg som leverantör nummer två. I anbudsutvärderingen har Appelberg erhållit ett poäng för respektive kriterium under referensfrågor.

YRKANDEN M.M.

Appelberg yrkar att upphandlingen ska göras om eller i vart fall inte avslutas förrän den rättats. Till stöd för yrkandet anförs bl.a. följande. Appelberg lämnade under upphandlingen in två stycken referenter för referensfrågor. SLL borde under upphandlingen ha kontaktat den andra referenten då den första inte var tillgänglig. Appelberg anser att referensfrågor ska genomföras i upphandlingen för att ge en rättvis bild av Appelbergs förmåga och erfarenhet samt för att SLL ska erhålla de bästa leverantörerna i upphandlingen.

SLL bestrider Appelbergs yrkanden och anför bl.a. följande. SLL har inte brutit mot de grundläggande principerna i LOU eller på annat sätt brutit mot LOU. Appelberg lider inte någon skada och kan inte heller komma att lida skada varför det inte finns anledning till ingripande enligt LOU. SLL yrkar att förvaltningsrätten beslutar att den förlängda avtalsspärren inte ska gälla för det i målet relevanta området A2, ekonomi, i enlighet med 16 kap. 8 § andra stycket LOU. SLL har varit tydlig i förfrågningsunderlaget om

hur referenstagningen kommer att gå till. Av förfrågningsunderlaget framgår att för varje sökt område ska två referenter från olika uppdragsgivare anges. För varje sökt område kommer SLL att välja en av de två angivna referenterna för svarsinhämtning via en webbenkät. Referenterna behöver kunna svara på frågor inom tio arbetsdagar efter utsändning av frågor. För de fall som angivna referenter inte besvarar frågorna eller lämnar ofullständiga svar, trots en påminnelse från SLL, kommer anbudsgivaren erhålla ett poäng för utvärderingen av respektive kriterium. SLL har för Appelberg och andra anbudsgivare valt en referent. SLL har vid två tillfällen påmint Appelbergs referent men trots det inte erhållit svar. SLL har agerat i linje med förfrågningsunderlaget och behandlat alla leverantörer lika. Att inhämta yttrande från den andra referenten skulle strida mot likabehandlingsprincipen enligt LOU.

Förvaltningsrätten beslutade den 15 mars 2013 att avslå SLL:s yrkande om att häva den förlängda avtalsspärren angående området A2, ekonomi.

Appelberg anför bl.a. följande med anledning av SLL:s yttrande. Varje anbudsgivare i offentliga upphandlingar lägger ned ett stort arbete på att anbudet ska uppfylla de krav som ställs. I en utvärdering av det här slaget är det dessutom särskilt viktigt att den upphandlande parten tar fasta på de ”mjuka delarna” i anbudet, såsom arbetsprover och hur referenterna faller ut. De av Appelbergs kunder som ställer upp som referenter gör det som en obetald tjänst för Appelberg och, i detta fall, för SLL. Om någon referent väljer att åka på en oplanerad resa under den period som SLL angivit kan Appelberg knappast lastas för detta. Det borde i ett sådant fall vara enkelt och angeläget för SLL att ta kontakt med den andra angivna referenten eftersom det dessutom varit ett krav att ange två referenter. Mot den bakgrunden menar Appelberg att SLL hanterat referensdelen oprofessionellt och att man inte gjort en korrekt bedömning. Detta i synnerhet eftersom det gäller relativt stora värden för SLL:s del att hitta den bästa leverantören

och för Appelbergs del handlar det om arbetstillfällen och om vunna eller förlorade affärer.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Upphandlande myndigheter ska enligt 1 kap 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har anfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande myndighet har agerat i strid med LOU (jfr RÅ 2009 ref. 69). För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU. Rätten kan då endast besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Frågan som förvaltningsrätten har att ta ställning till är om SLL:s krav gällande referenter i punkt 5.2 i kravspecifikationen är förenlig med principerna om likabehandling, proportionalitet och transparens enligt LOU. Förvaltningsrätten konstaterar att det i målet framgår att Appelberg angivit två stycken referenter i sitt anbud och att SLL valt en av referenterna för svarsinhämtning. Det är ostridigt i målet att den valda referenten inte varit tillgänglig under den aktuella tidsperioden. Under punkt 5.2 i kravspecifikationen anges att för de fall angivna referenter inte besvarar frågorna eller lämnar ofullständiga svar, kommer anbudsgivaren att erhålla ett poäng för utvärderingen av respektive kriterier.

Ett förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid upphandlingen och en utvärderingsmodell ska vara så utformad att den är ägnad att leda till ett rättvisande resultat, dvs. att det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt antas. Detta följer också av kraven på likabehandling, förutsebarhet och transparens. De skiftande förhållandena som förekommer i det ekonomiska livet gör emellertid att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte träds för när (se RÅ 2002 ref. 50).

Förvaltningsrättens bedömning är att kravet avseende referenstagning är tillräckligt klart och tydligt formulerat. Det är ostridigt i målet att den av SLL valda referenten underlåtit att lämna svar i enlighet med kravet och det framgår av kravspecifikationen att SLL kommer att välja en av de två angivna referenterna. Kravet står vidare inte i strid med likabehandlingsprincipen eftersom samma villkor gäller för samtliga anbudsgivare. Det kan heller inte anses som oförutsebart eller oproportionerligt. Appelberg har inte visat att SLL har handlat i strid med LOU. Det föreligger därför inte skäl till ingripande enligt LOU, varför ansökan härom ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1 A LOU).

Robert Johansson

Rådman

Förvaltningsrättsnotarien Lars-Erik Rudström har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU